

>>> NIEUWSBRIEF ONDERZOEKSPROJECT <<<< VAN PAREL TOT KERNGEBIED

Agrarisch Natuurfonds
— Fryslân —

Foto: Marcel van Kammen

VOORTGANG EN DOORKIJKJE EERSTE ONDERZOEKSRISULTATEN

INLEIDING

Najaar 2024

>>> EERSTE RONDE

Na de toekenning eind april 2024 door het Waddenfonds is er vanaf april direct gestart met het onderzoeksproject. Tijdens het broedseizoen zijn de eerste metingen gedaan, in deze nieuwsbrief een eerste doorkijkje naar de resultaten. Na het broedseizoen is er in gebied Tjerkwerd een tweede stap gezet. Mts Zijsling-Altensburg heeft 6,6 ha kruidenrijk ingezaaid en greppels aangebracht in het perceel. Eind november volgt nog een ronde bodembemonstering en is er een bijeenkomst speciaal voor het onderzoeksgebied Tjerkwerd.

NETWERKBIJENKOMST XL <<<<

Alle betrokkenen zijn uitgenodigd tijdens deze middag. De medewerkers van Hogeschool Van Hall Larenstein zullen de resultaten van de metingen die gedaan zijn in 2024 presenteren. Daarnaast gaan we samen met jullie terug- en vooruitkijken naar het vervolg van het onderzoek dat wordt uitgevoerd in het voorjaar van 2025. Kortom, boeren, nazorgers, stichtingen, terreinbeheerders en personen die op een andere wijze betrokken zijn, zet **6 maart** 's middags maar in de agenda.

SAVE DE DATE
6 MAART 2025
'S MIDDAGS

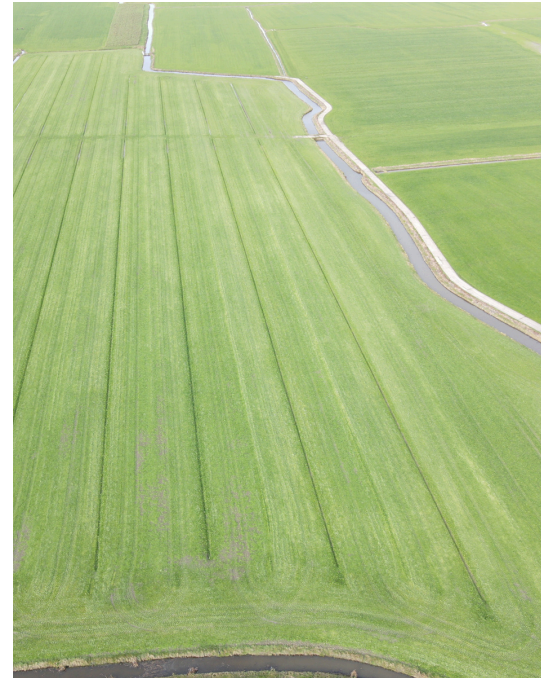
Foar yn it bûsboekje

HET VOORJAAR VAN 2024

Voortgang gebiedsontwikkeling en bodemonderzoek

»»» GEBIEDSONTWIKKELING

In onderzoeksgebied Tjerwerd heeft de eerste gebiedsontwikkeling plaatsgevonden om de biotoop te verbeteren ten gunste van de weidevogels/biodiversiteit. Mts. Zijlsing-Altenburg heeft vanuit het project "Herstel Agrarisch Natuurlandschap Fryslân 2021-2024" middelen gekregen om greppels aan te brengen en bolle graslandakkers te herstellen. Op de foto links de uitvoering van de werkzaamheden in augustus en rechts ziet u hoe het perceel er in november bij ligt. In het voorjaar zullen wij u wederom laten zien wat het eindresultaat is van deze investering in de bodem.

Onderzoeksgebied Skrok vertraagd een jaar, vanwege een positieve oorzaak. Door een wisseling van de grondeigenaar ontstond de mogelijkheid om - in samenwerking met de Provincie en It Wetterskip - in een groot areaal van onderzoeksgebied Skrok het waterpeil te verhogen. Hierdoor gaan we daar een jaar later van start.

»»» BODEMONDERZOEK

Tijdens het voorjaar is er onderzoek gedaan naar de vegetatie, in de verschillende typen percelen is er onderzoek gedaan. Er worden drie typen percelen onderscheiden:

- **Parel:** percelen waar in de weidevogelparen de broedkernen van de weidevogels zitten. Kruidenrijke weide die al tientallen jaren extensief gebruikt wordt.
- **Ontwikkeling:** percelen die gedurende het onderzoeksproject opnieuw ingericht worden om de biotoop voor de weidevogels positief te ontwikkelen. Gangbare weide die ontwikkeld wordt naar kruidenrijke weide.
- **Regulier:** percelen die nu gangbare weide zijn en dat (waarschijnlijk) blijven tijdens de onderzoeksperiode.

Eind november zal de eerste ronde van de bodembemonstering worden uitgevoerd. In de APP-groep worden jullie hierover geïnformeerd.

DRIE ONDERZOEKS- GEBIEDEN

1. **Gebied Tjerkwerd**, rond weidevogelparel van familie de Boer.
2. **Gebied Lollum**, rond weidevogelparel van familie Bruinsma.
3. **Gebied Skrok**, rond weidevogelparel van TBO Natuurmonumenten.

EERSTE RESULTATEN

ONDERZOEKSTYPEN INSECTEN EN ALARMTELLINGEN

Door: Arjen Strijkstra, Loek Betzema, Luuk Bruinier, Rutger Boersma, Ate Boerema; Hogeschool Van Hall Larenstein

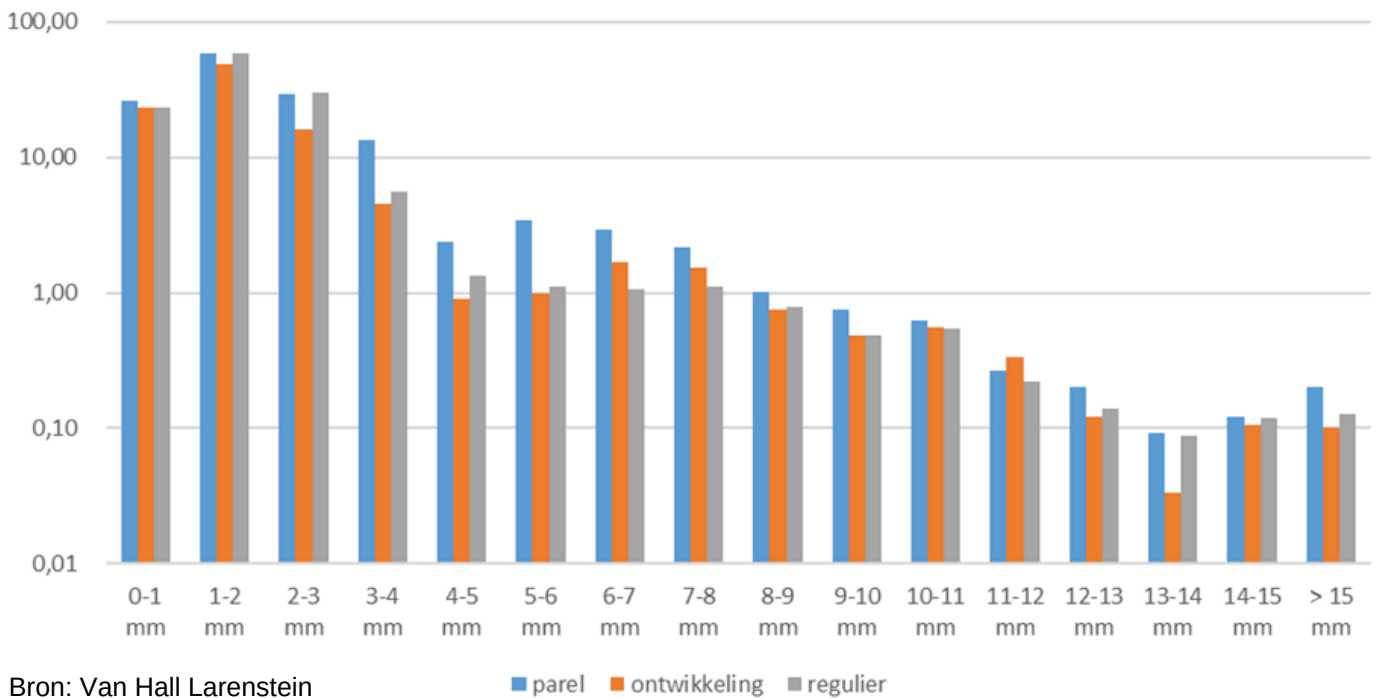
INSECTENONDERZOEK

In het afgelopen seizoen zijn we de metingen begonnen van insectenbiodiversiteit met plakvallen in de percelen in Skrok (45 vallen op 9 locaties), Lollum (30 vallen op 6 locaties) en Tjerkwerd (40 vallen op 8 locaties). Er zijn plakvallen verzameld in parelpercelen, in ontwikkelgebied en in controlepercelen. De plakvallen zijn uitgezet in transecten van 5 vallen vanuit de slootkant richting het midden van de percelen, met een onderlinge afstand van ongeveer 20 m. Er zijn 3 meetrondes geweest in voorjaar en zomer.

Verwerking met Artificial intelligence

De plakvallen zijn gescand op hoge resolutie en insecten zijn met een AI-algoritme op het beeldmateriaal van de plakvallen herkend. Er zijn in 3 meetrondes in voorjaar en zomer op 340 plakvallen 42.783 insecten gedetecteerd. Ook zijn er lengtes van insecten bepaald met een AI-algoritme. De verdeling van lengtes tussen de gebiedstypen lijkt in een eerste analyse volgens verwachting: de parelpercelen hadden meer insecten per plakval met name ook in de lengtecategorieën die er voor kuikens qua bruikbare biomassa toe doen: 4-8mm. De verdere verwerking gaat voorspoedig, maar is nog niet afgerond: de uiteindelijke annotaties van insecten tot families (voor biodiversiteitschattingen) zijn onderweg en worden op 6 maart gepresenteerd tijdens de netwerkbijeenkomst XL.

Aantal insecten per 1mm lengte categorie per plakval: logaritmisch

ALARMTELLINGEN

Door de vrijwilligers van de vogelwachten zijn alarmtellingen uitgevoerd om het broedsucces vast te stellen. De uitkomst van het aantal alarmerende ouderparen gedeeld door het aantal nesten en broedparen, wordt het bruto territoriaal succes (BTS) genoemd. Om de gruttopopulatie in stand te houden, is er minimaal een BTS van 70% nodig. Dat wil zeggen dat 70% van de ouderparen nog minimaal één levend kuiken heeft. In de drie onderzoeksgebieden waren de verschillen tussen de tellingen groot, het BTS was gemiddeld in Friesland tussen de 40-50%. De conclusie kan daarmee getrokken worden dat er te weinig kuikens vliegvlug zijn geworden in 2024.

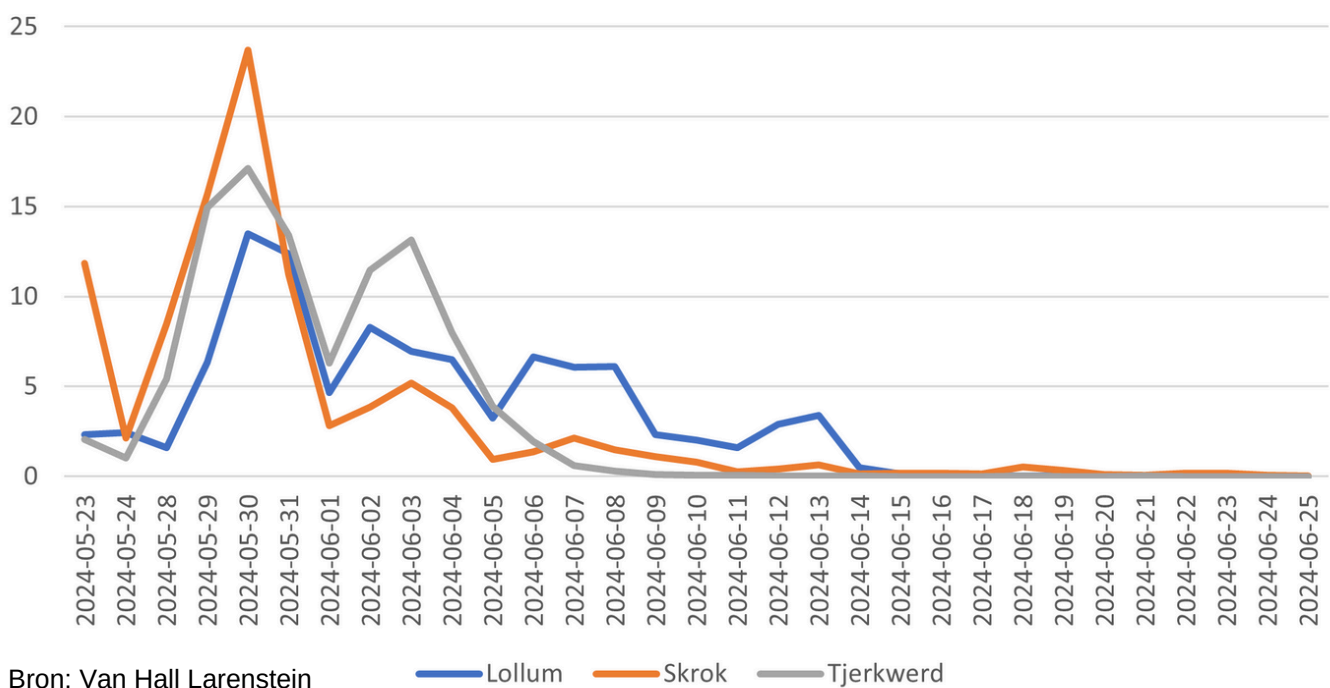

In 19 percelen zijn tussen 14 mei en 25 juni vogelgeluiden opgenomen met geluidskastjes. Vanaf 23 mei is dit vrij probleemloos verlopen; voor 23 mei waren er helaas problemen met de techniek. De geluiden zijn nu voorlopig geanalyseerd met een AI-algoritme voor het detecteren van geluiden van vogelsoorten. Er zijn in totaal ruim 2 miljoen geluiden opgenomen met een veelheid aan vogelsoorten, waarvan vele verwacht en enkele onmogelijk. Onder de gedetecteerde soorten waren scholekster, grutto, tureluur en Kievit ruim vertegenwoordigd, ook zijn geluiden van kiekendief, buizerd en slechtvalk gedetecteerd. Nadere analyse hierover is ook onderweg en wordt op 6 maart gepresenteerd.

Meer dan een miljoen geluiden

Er zijn in totaal (met bepaalde AI-detectie-instellingen) 422.301 geluiden van grutto gedetecteerd. Gedurende de 30 dagen met ononderbroken opnames tussen 23 mei tot 24 juni zijn 347.624 gruttogeluiden gedetecteerd, toenemend in aantal van gemiddeld ongeveer 3,5% op 23 mei tot 16,5% op 30 mei. Daarna geleidelijk dalend tot gemiddeld ongeveer 1% rond 10 juni, ongeveer 0,1% rond 15 juni en ongeveer 0,01% rond 24 juni. Dit patroon was grotendeels vergelijkbaar in de 3 gebieden.

Gruttogeluiden tussen 23 mei en 24 juni als % van het totaal

**DIT ONDERZOEK WORDT MOGELIJK GEMAAKT DOOR FINANCIËLE
STEUN VAN HET :**

